

KARTA PRAW PACJENTA

przekazana do publicznej wiadomości
Komunikatem Ministerstwa Zdrowia z dnia 11 grudnia 1998r.

I. Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997r.

(Dz. U. z 1997r. nr 78, poz. 483)

1. Każdy ma prawo do ochrony zdrowia – art. 68 ust. 1;
2. Każdy obywatel ma prawo do równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, na warunkach i w zakresie określonych w ustawie – art. 68 ust. 2.

II. Ustawa z dnia 30 sierpnia 1991r. o zakładach opieki zdrowotnej

(Dz. U. z 1991r. nr 91, poz. 408 z późn. zm.)

1. Pacjent zgłaszający się do zakładu opieki zdrowotnej ma prawo do natychmiastowego udzielenia mu świadczeń zdrowotnych ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia, niezależnie od okoliczności – art. 7
2. Pacjent w zakładzie opieki zdrowotnej ma prawo do:
  - świadczeń zdrowotnych odpowiadających wymaganiom wiedzy medycznej, a w sytuacji ograniczonych możliwości udzielenia odpowiednich świadczeń – do korzystania z rzetelnej, opartej na kryteriach medycznych procedury ustalającej kolejność dostępu do świadczeń – art. 19 ust. 1 pkt 1; art. 20 ust. 1 pkt 1; art. 26
  - udzielenia mu świadczeń zdrowotnych przez osoby uprawnione do ich udzielania, w pomieszczeniach i przy zastosowaniu urządzeń odpowiadających określonym wymaganiom fachowym i sanitarnym – art. 9 ust. 1; art. 10
  - informacji o swoim stanie zdrowia – art. 19 ust. 1 pkt 2
  - wyrażenia zgody albo odmowy na udzielenie mu określonych świadczeń zdrowotnych, po uzyskaniu odpowiedniej informacji – art. 19 ust. 1 pkt 3
  - intymności i poszanowania godności w czasie udzielania świadczeń zdrowotnych – art. 19 ust. 1 pkt 4
  - udostępnienia mu dokumentacji medycznej lub wskazania innej osoby, której dokumentacja ta może być udostępniona – art. 18 ust. 3 pkt 1
  - zapewnienia ochrony danych zawartych w dokumentacji medycznej dotyczącej jego osoby – art. 18 ust. 2
  - dostępu do informacji o prawach pacjenta – art. 19 ust. 6
  - ponadto w zakładach opieki zdrowotnej przeznaczonych dla osób wymagających całodobowych lub codziennych świadczeń zdrowotnych np. w szpitalu, sanatorium, zakładzie leczniczo – opiekuńczym, pacjent przyjęty do tego zakładu ma prawo do zapewnienia mu: środków farmaceutycznych i materiałów medycznych, pomieszczenia i wyżywienia odpowiedniego do stanu zdrowia, opieki duszpasterskiej – art. 20 ust. 1 pkt 2; art. 20 ust. 1 pkt 3; art. 26; art. 19 ust. 3 pkt 3;
  - dodatkowej opieki pielęgnacyjnej sprawowanej przez osobę bliską lub inną osobę wskazaną przez siebie – art. 19 ust. 3 pkt 1
  - kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z osobami z zewnątrz

- art. 19 ust. 3 pkt 2
  - wskazanie osoby lub instytucji, która zakład opieki zdrowotnej obowiązany jest powiadomić o pogorszeniu się stanu zdrowia pacjenta powodującego zagrożenie życia albo w razie jego śmierci – art. 20 ust. 2; art. 26
  - wyrażenia zgody albo odmowy na umieszczenie go w tym zakładzie opieki zdrowotnej – art. 21 ust. 1; art. 26
  - wypisania z zakładu opieki zdrowotnej na własne żądanie i uzyskania od lekarza informacji o możliwych następstwach zaprzestania leczenia w tym zakładzie – art. 22 ust. 1 i 3; art. 26
  - udzielenia mu niezbędnej pomocy w przewiezieniu go do innego szpitala, w sytuacji gdy pomimo decyzji uprawnionego lekarza o potrzebie niezwłocznego przyjęcia do szpitala nie może być do tego szpitala przyjęty – art. 21
3. Pacjent ma prawo do świadczeń zdrowotnych pogotowia ratunkowego w razie wypadku, urazu, porodu, nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia powodującego zagrożenie życia – art. 28

III. Ustawa z dnia 5 grudnia 1996r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty

(Dz. U. z 1997r. nr 28, poz. 152, tekst ujednolicony Dz. U. z 2002r. nr 21, poz. 204)

Pacjent ma prawo do:

1. udzielenia mu świadczeń zdrowotnych przez lekarza, zgodnie ze wskazaniami aktualnej wiedzy medycznej, dostępnymi lekarzowi metodami i środkami zapobiegania, rozpoznawania, leczenia chorób, zgodnie z zasadami etyki zawodowej oraz z należytą starannością – art. 4
2. uzyskania od lekarza pomocy lekarskiej w każdym przypadku, gdy zwłoka w jej udzieleniu mogłaby spowodować niebezpieczeństwo utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia, oraz w innych przypadkach niecierpiących zwłoki – art. 30
3. uzyskania od lekarza przystępnej informacji o swoim stanie zdrowia, rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych, leczniczych, dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania albo zaniechania, wynikach leczenia oraz rokowaniu – art. 31 ust. 1
4. zażądania od lekarza informacji o swoim stanie zdrowia i o rokowaniu wówczas, gdy sądzi, że lekarz ogranicza mu informację z uwagi na jego dobro – art. 31, ust. 4
5. decydowania o osobach, którym lekarz może udzielać informacji, o których mowa w pkt 3 – art. 31 ust.2;
6. wyrażenie żądania aby lekarz nie udzielił mu informacji, o których mowa w pkt 3 – art. 31 ust. 3;
7. nie wyrażenia zgody na przeprowadzenia przez lekarza badania lub udzielenia mu innego świadczenia zdrowotnego – art. 32 ust. 1;
8. wyrażenia zgody albo odmowy na wykonanie mu zabiegu operacyjnego albo zastosowania wobec niego metody leczenia lub diagnostyki stwarzającej podwyższone ryzyko; w celu podjęcia przez pacjenta decyzji lekarz musi udzielić mu informacji, o której mowa w pkt 3 – art. 34 ust. 1 i 2;
9. uzyskania od lekarza informacji jeżeli w trakcie wykonywania zabiegu, bądź stosowania określonej metody leczenia lub diagnostyki, w związku z wystąpieniem okoliczności stanowiących zagrożenie dla życia lub zdrowia pacjenta,

- lekarz dokonał zmian w ich zakresie – art. 35 ust. 2;
10. poszanowania przez lekarza jego intymności i godności osobistej – art. 36 ust. 1;
  11. wyrażenia zgody albo odmowy na uczestniczenie przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych osób innych niż personel medyczny niezbędny ze względu na rodzaj świadczeń – art. 36 ust. 1 i 2
  12. wnioskowania do lekarza o zasięgnięcie przez niego opinii właściwego lekarza specjalisty lub zorganizowania konsylium lekarskiego – art. 37;
  13. dostatecznie wcześniejszego uprzedzenia go przez lekarza o zamiarze odstąpienia od jego leczenia i wskazania mu realnych możliwości uzyskania określonego świadczenia zdrowotnego u innego lekarza lub w zakładzie opieki zdrowotnej – art. 38 ust. 2;
  14. zachowania w tajemnicy informacji związanych z nim a uzyskanych przez lekarza w związku z wykonywaniem zawodu – art. 40 ust. 1;
  15. uzyskania od lekarza informacji o niekorzystnych dla niego skutkach, w przypadku wyrażenia zgody na ujawnienie dotyczących go informacji, będących w posiadaniu lekarza – art. 40 ust. 2 pkt 4;
  16. wyrażenia zgody lub odmowy na podawanie przez lekarza do publicznej wiadomości danych ujawniających identyfikację pacjenta – art. 40 ust. 4;

a ponadto pacjent, który ma być poddany eksperymentowi medycznemu ma prawo do:

1. wyrażenia zgody lub odmowy na udział w eksperymencie medycznym po uprzednim poinformowaniu go przez lekarza o celach, sposobach i warunkach przeprowadzenia eksperymentu, spodziewanych korzyściach leczniczych lub poznawczych, ryzyku oraz o możliwościach cofnięcia zgody i odstąpienia od udziału w eksperymencie w każdym jego stadium – art. 24 ust. 1; art. 25 ust. 1; art. 27 ust. 1;
2. poinformowania go przez lekarza o niebezpieczeństwie dla zdrowia i życia jakie może spowodować natychmiastowe przerwanie eksperymentu – art. 24 ust. 2;
3. cofnięcia zgody na eksperyment medyczny w każdym stadium eksperymentu – art. 27 ust. 1;

IV. Ustawa z dnia 5 lipca 1996r. o zawodach pielęgniarki i położnej

(Dz. U. z 1996r. nr 91, poz. 410 z późn. zm.)

Pacjent ma prawo do:

1. udzielenia mu świadczeń zdrowotnych przez pielęgniarkę, położną, posiadającą prawo wykonywania zawodu, zgodnie z aktualną wiedzą medyczną, dostępnymi jej metodami i środkami, zgodnie z zasadami etyki zawodowej oraz ze szczególną starannością – art. 18;
2. udzielenie mu pomocy przez pielęgniarkę, położną, zgodnie z posiadanymi przez nią kwalifikacjami, w każdym przypadku niebezpieczeństwa utraty przez niego życia lub poważnego uszczerbku na jego zdrowiu – art. 19;
3. uzyskania od pielęgniarki, położnej informacji o jego prawach – art. 20 ust. 1;
4. uzyskania od pielęgniarki, położnej informacji o swoim stanie zdrowia, w zakresie związanym ze sprawowaną przez pielęgniarkę, położną w związku z wykonywaniem zawodu – art. 20 ust. 1;
5. zachowania w tajemnicy informacji związanych z nim, a uzyskanych przez pielęgniarkę, położną w związku z wykonywaniem zawodu – art. 21 ust. 1;
6. wyrażenia zgody lub odmowy na podawanie przez pielęgniarkę, położną do publicznej

wiadomości danych umożliwiających identyfikację pacjenta – art. 21 ust. 4.

V. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego

(Dz. U. z 1994r. nr 111, poz. 535 z późn. zm.)

Pacjent z zaburzeniami psychicznymi, chory psychicznie lub upośledzony umysłowo ma prawo do:

1. bezpośrednich świadczeń zdrowotnych udzielonych mu przez publiczne zakłady opieki zdrowotnej – art. 10 ust. 1;
2. bezpłatnych leków i artykułów sanitarnych oraz pomieszczeń i wyżywienia, jeżeli przebywa w szpitalu psychiatrycznym będącym publicznym zakładem opieki zdrowotnej – art. 10 ust. 2;
3. zapewnienia mu rodzaju metod postępowania leczniczego właściwych nie tylko z uwagi na cele zdrowotne, ale także ze względu na interesy oraz inne jego dobro osobiste i dążenie do jego poprawy zdrowia w sposób najmniej dla pacjenta uciążliwy – art. 12;
4. porozumienia się bez ograniczeń z rodziną i innymi osobami, w przypadku gdy przebywa w szpitalu psychiatrycznym albo w domu pomocy społecznej – art. 13;
5. wystąpienia o okresowe przebywanie poza szpitalem bez wypisywania go z zakładu – art. 14;
6. uprzedzenia go o zamiarze zastosowania wobec niego przymusu bezpośredniego; dopuszczenie zastosowania tego środka wobec pacjenta musi wynikać z ustawy – art. 18;
7. uprzedzenia o zamiarze przeprowadzenia badania psychicznego bez jego zgody oraz podania przyczyn takiej decyzji; badanie takie może być przeprowadzone, jeżeli zachowanie pacjenta wskazuje na to, że z powodu zaburzeń psychicznych może zagrażać bezpośrednio własnemu życiu albo życiu lub zdrowiu innych osób, bądź nie jest zdolny do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych – art. 21 ust. 1 i 2;
8. wyrażenia zgody lub odmowy na przyjęcie do szpitala psychiatrycznego, z wyłączeniem sytuacji, gdy przepisy ustawy dopuszczają przyjęcie do szpitala psychicznego bez zgody pacjenta – art. 22 ust. 1; art. 23; art. 24; art. 29;
9. poinformowania i wyjaśnienia mu przez lekarza przyczyny przyjęcia do szpitala psychiatrycznego w sytuacji, gdy nie wyraził na to zgody oraz uzyskania informacji o przysługujących mu w tej sytuacji prawach – art. 23 ust. 3;
10. cofnięcia uprzednio wyrażonej zgody na przyjęcie do szpitala psychiatrycznego – art. 28;
11. niezbędnych czynności leczniczych mających na celu usunięcie przyczyny przyjęcia go do szpitala bez zgody i zapoznania go z planowanym postępowaniem leczniczym – art. 33 ust. 1 i 2;
12. wypisanie ze szpitala psychiatrycznego, jeżeli przebywa w nim bez wyrażenia zgody, jeżeli ustały przyczyny jego przyjęcia i pobytu w szpitalu psychiatrycznym bez takiej zgody – art. 35 ust. 1;
13. pozostania w szpitalu w sytuacji, o której mowa w pkt 17, za swoją później wyrażoną zgodą, jeżeli w ocenie lekarza, jego dalszy pobyt w tym szpitalu jest celowy – art. 35 ust. 2;
14. złożenie, w dowolnej formie, wniosku o nakazanie wypisania go ze szpitala psychiatrycznego – art. 36 ust. 1;
15. wystąpienie do sądu opiekuńczego o nakazanie wypisania ze szpitala psychiatrycznego, po uzyskaniu odmowy wypisania ze szpitala na wniosek, o którym mowa w pkt 19

– art. 36 ust. 3;

16.informacji o terminie i sposobie złożenie wniosku do sądu opiekuńczego, o którym mowa w pkt 20 – art. 36 ust. 3;

17.złożenie wniosku o ustanowienie kuratora, jeżeli przebywając w szpitalu psychiatrycznym potrzebuje pomocy do prowadzenia wszystkich swoich spraw, albo spraw określonego rodzaju – art. 44 ust. 1;

oraz ma prawo do tego, aby osoby wykonujące czynności wynikające z ustawy zachowały w tajemnicy wszystko co go dotyczy, a o czym powzięły wiadomość wykonując czynności wynikające z ustawy – art. 50 ust. 1.

VI. Ustawa z dnia 26 października 1995r. o pobieraniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. z 1995r. nr 138, poz. 682)

Pacjent ma prawo do:

1. wyrażenia i cofnięcia w każdym czasie sprzeciwu na pobranie po jego śmierci komórek, tkanek i narządów – art. 4; art. 5 ust. 1 – 4;
2. dobrowolnego wyrażenia przez lekarzem zgody na pobranie od niego za życia komórek, tkanek lub narządów w celu ich przeszczepienia określonemu biorcy, jeżeli ma pełną zdolność do czynności prawnych – art. 9 ust. 1 pkt 7;
3. ochrony danych osobowych dotyczących dawcy / biorcy przeszczepu i objęcia ich tajemnicą – art. 12 ust. 1;

Pacjent mający być biorcą ma prawo do umieszczenia go na liście oczekujących na przeszczepienie komórek, tkanek i narządów i być wybranym jako biorca w oparciu o kryteria medyczne – art. 13.